

Ministru prezidenta Aigara Kalvīša uzruna konferences "Baltijas brīvības ceļš" dalībniekiem 2005.gada 4.martā

Es pateicos par man doto iespēju uzrunāt šīs konferences dalībniekus. Baltijas brīvības ceļš ir ļoti svarīga tēma un svarīgs ir arī brīdis, kad par to runāt. Šķiet, pagājis pavisam neilgs laiks kopš tiem notikumiem pirms piecpadsmit gadiem. Šķiet, vēl joprojām tie ir mūsu dzīvē atmiņā, taču ir jau uzaugusi vesela paaudze, kas nav pieredzējusi totalitārisma varu.

Šogad skolu beigs jaunieši, kuru priekšstatu par Atmodas laikiem veidos vienīgi mūsu atmiņas. Tas, ko mēs uzskatīsim par svarīgu, ko pierakstīsim vai izstāstīsim. Pirms piecpadsmit gadiem no mums pašiem bija atkarīgs, kāda būs vēsture, tagad no mums pašiem ir atkarīgs, kādu vēsturisko mācību gūs Latvijas valsts un sabiedrība nākotnē. Un viena no svarīgākajām mācībām, kurai es gribu pievērst arī jūsu uzmanību šodien, ir Baltijas vienotības jautājums. Tas ir jautājums, kas šķita pašsaprotams tajos gados, kad mūs vienoja kopīgs mērķis un kopīgs liktenis. Gan sadodoties rokās Baltijas ceļā, gan jūtot līdzti notikumiem kaimiņvalstīs, Latvijas, Lietuvas un Igaunijas tautas saprata, kāds milzīgs spēks smeļams solidaritātē, kopīgās cerībās un kopīgās alkās pēc brīvības. Toreiz mums spēku deva apziņa – mēs esam maza tauta, taču kopā ar draugiem spējam daudz!

Toreiz mēs jutāmies tik vienoti kā vēl nekad agrāk Baltijas tautu vēsturē. Šobrīd tas ir jautājums, kurā, kā mēdz teikt „domas dalās”. Un, kas vēl nepatīkamāk – vārdi aizvien retāk atbilst darbiem. Kas ir noticis? Kas ir mainījies? Ja meklējam salīdzinājumu ar kaut ko taustāmu, sajūta ir tāda, kā turot rokās skaistu audumu, kuram aizmirsts atšūt malas. Audumu, kurš izskatās labi tikai plauktā, bet izirst pie pirmajām kustībām. Mēs esam piemirsuši kaut ko svarīgu. Mums ir izdevies nosargāt savu brīvību, izdevies sasniegt kopīgos mērķus un nostiprināt valstu suverenitāti, iekļaujoties NATO un Eiropas Savienībā.

Mēs esam sēdējuši līdzās pie neskaitāmu sarunu galdiem, brīžiem apskaužot kaimiņus par tiem vai citiem panākumiem, ātrāku virzību vai ekonomiskiem sasniegumiem, taču agri vai vēlu apzinoties to, ka tikai kopīgā politiskā pozīcijā iespējams nostiprināt Baltijas reģiona stabilitāti, tikai sadarbojoties iespējams atbalstīt vietējo uzņēmēju un zemnieku.

To būtu svarīgi neaizmirst.

Pasaule, kurā mums kopīgi jādzīvo, šo gadu laikā ir krietni mainījusies. Mēs varam būt gandarīti, ka pirms piecpadsmit gadiem saskatītie mērķi izrādījušies pareizi un tolaik iegūtie stratēģiskie sabiedrotie ir attaisnojuši uz viņiem liktās cerības. Mēs esam ieguvuši stabilitāti un drošību, jaunas iespējas un instrumentus to realizācijai.

Kopīgās Eiropas ideāli un ASV atbalsts mums būs būtiski arī turpmāk. Grūtāk ir paredzēt, kā veidosies attiecības ar Krieviju, Baltkrieviju.

Taču ir skaidrs arī tas, ka jāmeklē Baltijas reģiona īpašā vieta pasaules politiskajā un ekonomiskajā telpā. Kas mēs būsim jaunajā Eiropā – nomale vai centrs? Dīkdieņi rezervistu soliņā vai spēcīga jaunu spēlētāju komanda? Jau tagad ir augstu novērtēta mūsu līdzdalība starptautiskos miera uzturēšanas spēkos un mūsu pieredze valsts

demokratizācijas jautājumos.

Turpmākajos piecos gados daudz ko izšķirs mūsu spējas izveidot labākas attiecības ar partneriem Ziemeļeiropā, jaunajām Eiropas Savienības dalībvalstīm, mums ir vajadzīga kopīga pozīcija ar Poliju jautājumos, kas skar vēstures izvērtēšanu, domāju, ļoti nozīmīgs būs kontakts ar Kaukāza valstīm, ar jauno Ukrainu. Mūsu panākumi būs atkarīgi tā, cik vienoti būsīm. Un šajā gadījumā ar „mēs” es domāju trīs neatkarīgas valstis – Latviju, Lietuvu un Igauniju.

Mums ir vienotas intereses un līdzīgas iespējas, kaut kādos jautājumos mēs esam konkurenti, taču tas ir tikai veselīgi. Mūsu kultūrā ir daudz metaforu, kas runā par vienotības svarīgumu. Sākot ar žagaru saišķi, ko tēvs rādīja dēliem, mācot, ka pa vienam tos iespējams salauzt, bet visus kopā – nekad, un beidzot ar Raiņa apdzejoto vientuļo priedi. Jā, viņš ar to bija domājis revolucionāru situāciju, taču mēs redzam, ka vētras gadās ne tikai revolūciju laikā.

Padomājiet par to, kā nepazaudēt Atmosferas laikā gūto vienotības pieredzi! Tā mums vēl noderēs. Novēlu jums veiksmīgu un atziņām bagātu darbu konferencē.